C/2026/3938

1.9.2026.

PADOMES IETEIKUMS

(2026. gada 10. jūlijs),

par Slovākijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2026/3938)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Regulā (ES) 2024/1263 ir precizēts, ka ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā ir noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) izklāstītajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un to īstenošanas uzraudzību.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) Komisija 2025. gada 25. novembrī pieņēma atzinumu par Slovākijas 2026. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā datumā Komisija uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma 2026. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovākija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2026. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([3]) Padome pieņēma 2026. gada 21. aprīlī un vienoto nodarbinātības ziņojumu un ieteikumu par cilvēkkapitālu – 2026. gada 9. martā.

(3) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt Savienības globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikts, ka trīs pārmaiņu imperatīvi, proti, inovācija, dekarbonizācija un konkurētspēja, kā arī drošība, ir būtiski ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes pīlāri. Kopš Konkurētspējas kompasa publicēšanas tas ir izmantots Eiropas pusgada darbā, proti, ar tā palīdzību ir nodrošināts, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst ES stratēģiskajiem mērķiem un ka tiek izveidota vienota pieeja ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(4) 2026. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads turpinās vienlaikus ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) noslēguma posma īstenošanu ([4]). Atveseļošanas un noturības plāniem (ANP) līdztekus kohēzijas politikas finansējumam ir bijusi būtiska nozīme, lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, jo šie plāni bija nepieciešami, lai efektīvi pievērstos visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos ciklos konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai, un Eiropas kohēzijas politikas finansētajās programmās bija jāņem vērā konkrētai valstij adresētie ieteikumi. Tuvojoties ANM darbības beigām, joprojām ir būtiski saglabāt un izmantot ANM ietvaros atbalstītās un īstenotās reformas un investīcijas, jo īpaši tās, kas palīdz risināt konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatētās problēmas.

(5) Komisija 2026. gada 3. jūnijā publicēja 2026. gada ziņojumu par Slovākiju. Tajā tika izvērtēts, kā Slovākija īstenojusi 2025. gadā tai adresētos ieteikumus un kā tā īsteno ANP. Pamatojoties uz minēto izvērtējumu, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Slovākija. Tajā tika vērtēts arī Slovākijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

([3]) OV C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Slovākiju. Komisijas dienesti minētās regulas piemērošanas nolūkiem sagatavoja novērtējumu par Slovākijas makroekonomisko neaizsargātību, un tā galvenie konstatējumi tika publicēti 2026. gada 20. maijā ([5]). Komisija 2026. gada 3. jūnijā secināja, ka Slovākijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, Slovākija saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar ārējo un valsts bilanci, konkurētspēju, mājokļu tirgu un mājsaimniecību parādu, un politikas rīcība joprojām ir ierobežota. Lai gan tekošā konta deficīts 2025. gadā samazinājās, pateicoties zemākām enerģijas cenām un lielākam eksportam, paredzams, ka 2026. gadā tas pasliktināsies, pasliktinoties ārējam kontekstam. Valdības budžeta deficīts 2025. gadā nedaudz samazinājās, bet joprojām ir liels un negatīvi ietekmē ārējo bilanci; turklāt tiek prognozēts, ka 2026. gadā tas lielā mērā nemainīsies un 2027. gadā palielināsies, palielinot valsts parādu, pieņemot, ka politika netiks mainīta. Inflācija 2025. gadā bija ievērojami virs eurozonas līmeņa, daļēji PVN likmju pieauguma dēļ, un tiek prognozēts, ka pamatinflācija 2026. gadā saglabāsies viena no augstākajām eurozonā. Strauji augošās darbaspēka vienības izmaksas ir vēl vairāk vājinājušas konkurētspēju, un paredzams, ka 2026. gadā tās joprojām salīdzinoši strauji pieaugs. Mājokļu cenas 2025. gadā pieauga zemāku hipotekāro kredītu likmju apstākļos, un ierobežotā piedāvājuma dēļ tās, visticamāk, turpinās strauji pieaugt. Pieauga arī mājsaimniecību aizņēmumi ar zemākām procentu likmēm un augstākiem ienākumiem. Politikas progress ir bijis ierobežots. Raugoties nākotnē, galveno jautājumu efektīva risināšana darbaspēka nodokļu, konkurētspējas, mājokļu piedāvājuma un fiskālās politikas jomā mazinātu neaizsargātību.

(7) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas izvērtējuma un ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Slovākijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([6]). Plāns aptver laikposmu 2025.–2028. gadam un atspoguļo fiskālo korekciju četru gadu garumā. Padome ieteica šādus neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus: 3,8 % 2025. gadā, 0,9 % 2026. gadā, 1,6 % 2027. gadā un 1,5 % 2028. gadā, un tiem atbilstošie maksimālie kumulatīvie pieauguma tempi, kas aprēķināti attiecībā pret 2023. bāzes gadu, ir 10,3 % 2025. gadā, 11,2 % 2026. gadā, 13,0 % 2027. gadā un 14,8 % 2028. gadā. 2025.–2028. gadā šie neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi sakrīt ar korektīvajiem pasākumiem atbilstoši Padomes 2025. gada 21. janvāra ieteikumam saskaņā ar LESD 126. panta 7. punktu, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju ([7]), pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra attiecībā uz Slovākiju uz laiku tiek atlikta.

(8) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls pārbaudījums Eiropas Savienībai. Komisija ir aicinājusi dalībvalstis pieprasīt koordinēti iedarbināt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu ([8]), un Eiropadome 2025. gada 6. marta sanāksmē atzinīgi novērtēja šo priekšlikumu. Saņēmusi Slovākijas lūgumu, Padome 2025. gada 8. jūlijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Slovākijai novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem ([9]). 2025.–2028. gada periods, kad darbosies valsts izņēmuma klauzula, Slovākijai dod iespēju pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai paliekošs aizsardzības izdevumu palielinājums vidējā termiņā neapdraudētu fiskālo stabilitāti.

(9) Slovākija 2026. gada 30. aprīlī iesniedza 2026. gada progresa ziņojumu ([10]), kurā iztirzāja neto izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar ko reaģē uz galvenajām problēmām, kuras konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Slovākijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

([5]) SWD(2026) 142 final.

([6]) Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Slovākijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/645, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/645/oj).

([7]) Padomes ieteikums par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu Slovākijā, pieņemts 2025. gada 21. janvārī. Visi dokumenti, kas saistīti ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru Slovākijā, ir pieejami šajā tīmekļa vietnē: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/slovakia_en.

([8]) Komisijas paziņojums "Iespējas rašana palielināt aizsardzības izdevumus Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros", Brisele, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

([9]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Slovākijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3974, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3974/oj).

([10]) 2026. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(10) Reālā IKP pieaugums 2025. gadā bija 0,8 %, un SPCI inflācija bija 4,2 %. Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2026. gadā palielināsies par 0,8 % un 2027. gadā par 1,5 %, taču SPCI inflācija 2026. gadā plānota 4,3 % apmērā un 2027. gadā 3,2 % apmērā.

(11) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([11]) Slovākijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 5,3 % no IKP 2024. gadā līdz 4,5 % no IKP 2025. gadā. Deficīta samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo konsolidācijas pasākumus un investīcijas aizsardzībā, kas bija mazākas, nekā gaidīts, jo aizkavējās konkrēta militārā ekipējuma piegāde. Pamatojoties uz politikas pasākumiem, kas bija zināmi prognozes termiņa datumā, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka deficīts būs 4,6 % no IKP 2026. gadā un 5,4 % no IKP 2027. gadā. Nelielais pieaugums 2026. gadā galvenokārt izriet no investīciju pieauguma, ko izraisīja iepriekšējā gadā atliktā militārā ekipējuma piegāde. Deficīta pieaugumu 2027. gadā galvenokārt nosaka gaidāmās militārā ekipējuma piegādes.

(12) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ([12]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā bija ierobežojoša, proti, 1,1 % no IKP. Tiek prognozēts, ka gan 2026., gan 2027. gadā tā būs ierobežojoša – attiecīgi 0,5 % un 1,1 % apmērā no IKP.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([13]) Slovākijas vispārējās valdības parāds pieauga no 59,7 % no IKP 2024. gada beigās līdz 61,4 % no IKP 2025. gada beigās.Parāda attiecības pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo lielo primāro valdības budžeta deficītu. Turklāt tas, ka procentu izdevumi pieaug straujāk nekā ekonomika, veicina parāda dinamikas pieauguma tendenci. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka parāda attiecība pret IKP līdz 2026. gada beigām palielināsies līdz 63,7 % un līdz 2027. gada beigām – līdz 66,9 %. Palielinājums 2026. un 2027. gadā galvenokārt atspoguļo ļoti noturīgo valdības budžeta deficītu.

(14) Saskaņā ar *Eurostat* datiem ([14]) kopējie vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Slovākijā 2025. gadā bija 2,0 % no IKP, kas atbilst pieaugumam par 0,6 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. atsauces gadu. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi aizsardzības izdevumi 2026. gadā tiek prognozēti tādā pašā līmenī. Tas atbilst pieaugumam par 0,6 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. atsauces gadu ([15]).

(15) Savienība joprojām saskaras ar energoapgādes traucējumu un paaugstināta cenu svārstīguma risku, ko saasina ģeopolitiskā spriedze, kura ietekmē globālos naftas un gāzes tirgus. 2022.–2023. gada enerģētiskās krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka plaši pasākumi, kas nav mērķorientēti, rada lielas fiskālās izmaksas un ir sociāli un ekonomiski neefektīvi. Kopš 2026. gada februārī sākās karš Tuvajos Austrumos, Slovākija nav pieņēmusi jaunus fiskālās politikas pasākumus, lai mazinātu augsto enerģijas cenu ietekmi uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem ([16]).

([11]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2026.

([12]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Tās mērķis ir novērtēt ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([13]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2026.

([14]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*).

([15]) NATO aizsardzības izdevumu definīcija atšķiras no valdības funkciju klasifikācijā (*COFOG*) lietotās aizsardzības izdevumu definīcijas. Turklāt atšķirības varētu izraisīt arī izdevumu, jo īpaši ar militāro ekipējumu saistītu izdevumu, ierakstīšanas laiks, tāpēc ka NATO pārskatos netiek ievēroti nacionālo kontu noteikumi par ierakstīšanas laiku.

([16]) Tas atspoguļo situāciju Komisijas 2026. gada pavasara prognozes termiņa datumā (2026. gada 4. maijs).

(16) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, neto izdevumi Slovākijā 2025. gadā pieauga par 1,7 % un 2024. un 2025. gada kumulatīvais pieaugums bija 5,4 %. Neto izdevumu pieaugums 2025. gadā ir mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Aplūkojot 2024. un 2025. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps arī būs mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu.

(17) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, tiek prognozēts, ka neto izdevumi Slovākijā 2026. gadā pieaugs par 2,9 % un 2024., 2025. un 2026. gada kumulatīvais pieaugums būs 8,4 %. Neto izdevumu prognozētais pieaugums 2026. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei 0,8 % apmērā no IKP gada griezumā. Aplūkojot 2024., 2025. un 2026. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps būs mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu ([17]).

(18) Turklāt tas, ka budžeta procesā pietiekamā mērā netiek īstenotas esošo izdevumu pārskatīšanas, ierobežo iespējamos ietaupījumus, kas varētu nākt par labu publiskajām finansēm.

(19) Nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās (no darba gūto ienākumu aplikšana ar nodokli) 2025. gadā Slovākijā saglabājās virs ES vidējā rādītāja attiecībā uz visiem ienākumu līmeņiem, jo īpaši zemu atalgotiem darba ņēmējiem. Nesenie obligāto sociālo un veselības iemaksu palielinājumi ir vēl vairāk palielinājuši nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās šai grupai. Ieņēmumi no regulāriem īpašuma nodokļiem Slovākijā joprojām bija zemi un zemāki par ES vidējo rādītāju, galvenokārt sakarā ar platībatkarīgo īpašuma nodokļu sistēmu, saskaņā ar kuru nekustamais īpašums tiek aplikts ar nodokli pēc platības, nevis tirgus vērtības, ierobežojot ieņēmumu radīšanu, samazinot taisnīgumu un veicinot augšupvērstu spiedienu uz mājokļu cenām. Ieņēmumi no vides nodokļiem, tostarp transporta, piesārņojuma un dabas resursu izmantošanas nodokļiem, pastāvīgi ir zemāki par ES vidējo rādītāju, kas liecina par neizmantotu potenciālu stiprināt principu "piesārņotājs maksā".

(20) Pēdējo divu gadu laikā uzņēmumu ienākuma nodokļi (UIN) ir ievērojami palielinājušies, savukārt trīs UIN kategoriju ieviešana 2025. gada janvārī ir vēl vairāk sarežģījusi situāciju. Gan faktiskā nodokļa likme, gan likumā noteiktā UIN likme lieliem uzņēmumiem pārsniedz ES vidējo rādītāju. Uzņēmējdarbības vidi vēl vairāk kavē nesenais maksājumu pakalpojumu nodoklis. Tajā pašā laikā PVN pamatlikmes palielināšana no 20 % līdz 23 % ir radījusi papildu nodokļu slogu mājsaimniecībām, savukārt divas samazinātas PVN likmes, kas attiecas uz daudzām precēm un pakalpojumiem, sarežģī sistēmu un palielina nodokļu izdevumus. Turklāt kapitāla pieaugums no īpašuma pārdošanas pēc pieciem gadiem ir atbrīvots no nodokļa, samazinot nodokļa bāzi un veicinot ilgtermiņa investīcijas mājokļos. Lai gan Slovākijas PVN saistību neizpilde ir uzlabojusies, tā joprojām pārsniedz ES vidējo rādītāju – 8,2 %. Lai gan Slovākija ir panākusi progresu nodokļu administrācijas digitalizācijā, turpmāki panākumi, jo īpaši elektronisko rēķinu (jau īsteno) un iepriekš aizpildītu nodokļu deklarāciju jomā, varētu palīdzēt samazināt nodokļu noplūdes, vienkāršot saistību izpildi un samazināt izmaksas. Tajā pašā laikā IIN e-iesniegšanas līmenis joprojām ir zems un ievērojami zemāks par ES vidējo rādītāju.

(21) Sociālās labklājības sistēma pēdējos gados ir pakāpeniski paplašinājusies, kļūstot arvien dārgāka. Plaši sociālie pabalsti, piemēram, pastāvīgais 13. pensijas maksājums, ienākuma nodokļa piešķiršana vecākiem un enerģijas subsīdijas, nav efektīvi vērsti uz neaizsargātām grupām, savukārt enerģētikas pasākumi, kas tagad aptver 90 % mājsaimniecību, joprojām kropļo tirgus cenu signālus.

([17]) Tā kā Slovākija izmanto elastības iespēju saskaņā ar valsts izņēmuma klauzulu, atbilstības novērtējums ir vērsts uz pēdējo minēto salīdzinājumu.

(22) Slovākijā joprojām ir nopietns mājokļu trūkums, saglabājot Eiropas Savienībā mazāko mājokļu fondu uz vienu iedzīvotāju, un būvniecības aktivitāte turpina samazināties, jo 2025. gada pirmajā pusē tika sākta tikai 7 241 jauna mājokļa būvniecība. Šī lejupslīde atbilst plašākam dzīvojamo ēku attīstības sarukumam, jo būvatļaujas, kas 2021. gadā sasniedza maksimumu, kopš tā laika 2024. gadā ir pastāvīgi samazinājušās, atstājot Slovākijas kopējo mājokļu fondu ievērojami zem ES vidējā rādītāja. Lai gan ir pieņemts jauns Būvniecības likums, kura mērķis ir racionalizēt atļauju piešķiršanas procedūras, tā īstenošana ir agrīnā posmā, un ietekme vēl nav jūtama. Arī īres sektors nav pietiekami attīstīts, īres mājokļu īpatsvars ir daudz zemāks par ES vidējo rādītāju un laika gaitā nepalielinās. Skaitīšanas dati liecina par privāto īres mājokļu skaita krasu samazināšanos, kas 2021. gadā samazinājās līdz tikai 0,86 %. Arī sociālie mājokļi ir ievērojami nepietiekami, jo tie veido tikai 2,5 % no kopējā fonda, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem Eiropas Savienībā. Šie sistēmiskie trūkumi nesamērīgi ietekmē marginalizētas kopienas, jo īpaši romu ģimenes, no kurām 86 % dzīvo pārapdzīvotos apstākļos, bieži vien nošķirtās apmetnēs, kurās trūkst pamata infrastruktūras, piemēram, uzticamas piekļuves ūdenim. Nestabili mājokļu apstākļi apdraud viņu integrāciju izglītībā un nodarbinātībā. Turklāt pēdējo desmit gadu laikā Slovākijā ir ievērojami palielinājusies bezpajumtniecība. Papildus šīm problēmām mājokļa pabalsti sedz tikai nelielu daļu no īres izmaksām, nesniedzot jēgpilnu atbalstu īres pieejamībai cenas ziņā.

(23) Joprojām ir būtiski sistemātiski, jēgpilni un savlaicīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību sekmīgā Savienības finansēšanas instrumentu īstenošanā, kā arī Eiropas pusgada kontekstā.

(24) Slovākijā kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF), joprojām ir zem ES vidējā rādītāja gan projektu atlases, gan maksājumu ziņā. Ir svarīgi izvērst un paātrināt centienus nodrošināt investīciju ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Slovākija jau veic pasākumus saskaņā ar kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Tomēr Slovākija joprojām saskaras ar īstenošanas problēmām, tostarp tām, kas saistītas ar investīcijām pētniecībā un izstrādē un inovāciju, digitalizāciju, dabas un biodaudzveidības aizsardzību un romu iekļaušanu. Tajā pašā laikā Slovākijai ir jāpaātrina TPF īstenošana, jo līdzekļi ir jāizmaksā līdz 2026. gada beigām. Ir būtiski nodrošināt, ka ātri un efektīvi tiek īstenotas jaunās investīcijas, ko Slovākija identificējusi kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanā, jo īpaši tās, kas saistītas ar piecām Vidusposma pārskatīšanas regulā ([18]) noteiktajām prioritātēm.

(25) Slovākijas austrumu pierobežas reģioni saskaras ar papildu problēmām, kas kavē to ekonomiskās un sociālās attīstības izredzes, jo pašreizējās strukturālās problēmas saasinās. Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekme palielina spiedienu uz drošību, traucē pārrobežu saimniecisko darbību un samazina investīciju pievilcību.

(26) Slovākija saskaras ar vairākām problēmām, kas saistītas ar uzņēmējdarbības vidi un valsts pārvaldi, digitalizāciju, pētniecību un inovāciju, tieslietu un pretkorupcijas sistēmu, dekarbonizāciju un rūpniecības pārveidi, bezemisiju mobilitātes attīstību, darba tirgu, izglītību un veselības aprūpi.

(27) Slovākijas uzņēmējdarbības vidi joprojām kavē neparedzams tiesiskais regulējums. Regulējuma nestabilitāti veicina tas, ka bieži tiek izmantotas paātrinātas likumdošanas procedūras un grozījumi, ko ierosinājuši parlamenta deputāti, bieži vien apejot standarta ietekmes novērtējumus un apspriešanos ar ieinteresētajām personām. Lai gan labāka regulējuma satvars ir oficiāli ieviests, tas tiek piemērots nekonsekventi un lielā mērā formāli, ierobežojot tā efektivitāti tiesību aktu kvalitātes un paredzamības uzlabošanā. Rezultātā apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtējumi nav pienācīgi integrēti likumdošanas procesā, un nesenie pasākumi, tostarp ANP paredzētie pasākumi, ir nodrošinājuši tikai nelielus uzlabojumus. Tajā pašā laikā administratīvais slogs joprojām ir liels, un sarežģītas procedūras un atbilstības prasības joprojām kavē uzņēmējdarbību. Visbeidzot, Slovākijā vienotajam tirgum joprojām pastāv regulatīvie un administratīvie šķēršļi, kas ietekmē pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un brīvību veikt uzņēmējdarbību, jo īpaši sadrumstalotu braukšanas aizliegumu un ierobežojošu mazumtirdzniecības noteikumu dēļ.

([18]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/1914 (2025. gada 18. septembris), ar ko groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā.

(28) Vietējo pārvaldības struktūru sadrumstalotība turpina apdraudēt kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Liels skaits mazo pašvaldību, kurām bieži vien ir ierobežotas administratīvās spējas un nepietiekams finansējums salīdzinājumā ar to pienākumiem, kavē efektīvu investīciju plānošanu un ES līdzekļu apguvi. Lai gan ir panākts zināms progress stratēģiskās koordinācijas uzlabošanā centrālā līmenī un administratīvo spēju apvienošanā vietējā līmenī, izmēģinot kopīgus pakalpojumu centrus, pašvaldību sadarbība joprojām ir ierobežota un visaptveroša vietējās pārvaldības reforma vēl nav sākta.

(29) Publiskā iepirkuma pārredzamību un konkurenci ir vājinājušas nesenās izmaiņas tiesību aktos. Publicēšanas robežvērtību palielināšana un procedūru vienkāršošana ir samazinājusi administratīvo slogu, bet arī radījusi riskus konkurencei un pārredzamībai, jo īpaši attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība ir mazāka par robežvērtību. Iepirkuma procedūras joprojām ir ilgstošas, un joprojām dominē zemākās cenas piešķiršanas kritēriju izmantošana, kas ierobežo ar kvalitāti saistīto un aprites cikla izmaksu apsvērumu izmantošanu. Efektīvas pārraudzības nodrošināšana un kompetento iestāžu lomas stiprināšana konkurences un pārredzamības aizsardzībā ir būtiska, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti un atbalstītu labu pārvaldību.

(30) Joprojām pastāv bažas par tiesu sistēmu un pretkorupcijas regulējumu, savukārt spēja atklāt, izmeklēt un saukt pie atbildības par augsta līmeņa korupciju ir vēl vairāk pasliktinājusies. Korupcijas uztvere un ziņotā pieredze, veicot uzņēmējdarbību Slovākijā, joprojām ir ļoti augsta. Turpināja īstenoties 2024. un 2025. gadā konstatētie riski, kas saistīti ar specializēto pretkorupcijas aģentūru (Īpašās prokuratūras un Valsts noziedzības apkarošanas aģentūras) likvidēšanu un krimināltiesību reformu, ar kuru tika saīsināti noilguma termiņi un samazināti sodi par korupcijas noziedzīgiem nodarījumiem. Tas apvienots ar ģenerālprokurora pilnvaru īstenošanu atcelt zemāko prokuroru un tiesībaizsardzības iestāžu galīgos lēmumus pirmstiesas posmā. Pēc policijas un prokuratūras reorganizācijas atklāto un izmeklēto korupcijas lietu skaits strauji samazinājās. Vairākas augsta līmeņa korupcijas lietas tika neatgriezeniski ietekmētas, jo tika samazināts sankciju līmenis par korupcijas nodarījumiem un saīsināts laikposms likumpārkāpēju saukšanai pie atbildības. 2025. gada decembrī mēģinājums likvidēt Trauksmes cēlēju aizsardzības biroju radīja papildu bažas par pretkorupcijas regulējumu un to, ka potenciālie trauksmes cēlēji baidās nākt klajā ar informāciju par augsta līmeņa korupciju. Kopumā šīs norises ir vēl vairāk izgaismojušas stabila pretkorupcijas regulējuma trūkumu, kas pašlaik veicina nepienācīgu iejaukšanos. Ir jāpieliek ievērojamas pūles, lai novērstu konstatētos trūkumus saistībā ar kompetento iestāžu nepietiekamu specializāciju.

(31) Tiesu sistēmā tika ieviesta tiesu kartes reforma, un tā tiek izvērtēta. Tomēr joprojām pastāv bažas par joprojām nepietiekamajiem tiesu iestāžu neatkarības aizsardzības pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz Tieslietu padomes locekļiem, kuru pilnvaras tika vēl vairāk palielinātas, piemēram, disciplinārajās procedūrās, lai gan valdība nesen uzņēmās iniciatīvu attiecībā uz viņu atbrīvošanu no amata. Šīs norises rada tiešus riskus Slovākijas uzņēmējdarbības un normatīvajai videi.

(32) Slovākija ir panākusi progresu digitālās infrastruktūras jomā gan pilsētās, gan lauku apvidos, privātajiem telesakaru operatoriem ieguldot gigabitos un 5G tīklos. Tomēr, ņemot vērā salīdzinoši vājo aptvērumu lauku apvidos ar ierobežotiem publiskajiem izdevumiem, ir vajadzīgi turpmāki centieni. Paredzams, ka 2025. gadā ieviestie leģislatīvie pasākumi, tostarp Būvniecības likums un Gigabitiskās infrastruktūras likums, atbalstīs digitālās infrastruktūras izvēršanu, taču joprojām pastāv dažas regulatīvās problēmas. Digitālo tehnoloģiju lēna ieviešana Slovākijā joprojām kavē konkurētspēju un izaugsmi – tikai 57 % mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) sasniedz vismaz digitālo pamatintensitāti 2025. gadā salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 71 %. Pietiekamu digitālo prasmju un prasmju pilnveides iespēju trūkums darba ņēmēju vidū un grūtības piesaistīt IKT speciālistus rada būtiskas problēmas uzņēmumiem. Neraugoties uz vairākiem pašreizējiem centieniem, sadrumstalotība, nepietiekama koncentrēšanās uz lietotāju pieredzi un lēna e-pārvaldes īstenošana vājina reformu uzticamību, uzsverot nepieciešamību uzlabot datu pārvaldību, sadarbspēju un e-pārvaldes pakalpojumu turpmāku integrāciju.

(33) Slovākijā, kas 2025. gadā tika klasificēta kā "jauna novatore", tika reģistrēta pieaugoša atšķirība starp tās sniegumu un ES vidējo rādītāju. Publiskā sektora izdevumi pētniecībai un izstrādei samazinājās no 0,45 % 2023. gadā līdz 0,39 % 2024. gadā, kas ir ievērojami zem ES vidējā rādītāja. Valdība 2023. gadā apņēmās saglabāt publisko pētniecības un izstrādes izdevumu ikgadējā pieauguma trajektoriju, kam līdz 2030. gadam būtu jāsasniedz 0,67 % no IKP. Šī trajektorija ir jāsaglabā, lai uzlabotu Slovākijas konkurētspēju, ko papildina privāto pētniecības un izstrādes investīciju turpmāka stimulēšana, kas joprojām ir kritiski zemas.

(34) Slovākijas pētniecības un inovācijas vide joprojām ir sadrumstalota, un ir panākts ierobežots progress sadarbības uzlabošanā starp uzņēmumiem un pētniecības nozari. Pētniecības un inovācijas ekosistēmai trūkst paredzamības sakarā ar neietiekami attīstītu institucionālo sistēmu bez skaidri noteiktiem pienākumiem. Lai veicinātu pētniecības rezultātu kvalitāti un palielinātu to sekmīgas komercializācijas iespējamību, būs svarīgi veicināt saskaņā ar ANP izstrādāto praksi, kas saistīta ar starptautisku izvērtējumu veikšanu dotāciju piešķiršanai un zināšanu pārnesei. Lai vēl vairāk stimulētu sadarbību starp uzņēmumiem un akadēmiskajām aprindām un jo īpaši tehnoloģiju pārnesi, Slovākijai būtu lietderīgi ievērot starptautisko paraugpraksi attiecībā uz universitātēs radītajām intelektuālā īpašuma tiesībām.

(35) MVU iespējas ieguldīt pētniecībā un izstrādē ir ierobežotas, jo pašreizējā pētniecības un izstrādes nodokļu atvieglojumu shēma ir labvēlīgāka lielākiem uzņēmumiem. Pētniecības un attīstības stimulu shēmu uzlabošana un pētniecības un attīstības politikas lielāka attiecināšana uz MVU varētu veicināt Slovākijas izaugsmes potenciālu.

(36) Slovākijas ekonomika, tostarp tās lielā un energoietilpīgā rūpniecības nozare, joprojām saskaras ar konkurētspējas problēmām modernizācijas centienu un klimata mērķu sasniegšanas kontekstā. Rūpniecība joprojām ir liela nozare enerģijas patēriņa un oglekļietilpīguma ziņā, lai gan pēdējos gados efektivitātes pieauguma un strukturālu pārmaiņu dēļ enerģijas patēriņš un oglekļietilpīgums ir samazinājies. Augstās enerģijas cenas joprojām rada ievērojamas problēmas uzņēmumiem, atspoguļojot strukturālas problēmas. Lai panāktu izmaksefektīvu pārkārtošanos uz dekarbonizāciju, vienlaikus saglabājot rūpniecības konkurētspēju, Slovākijai ir jāturpina investēt energoefektivitātē un jāveicina rūpniecisko procesu elektrifikācija. To varētu stimulēt arī ar pasākumiem, kas uzlabo elektroenerģijas un dabasgāzes cenu attiecību. Iekšzemes ražošanas potenciāls neto nulles emisiju ražošanas tehnoloģiju ražošanā joprojām netiek pietiekami izmantots. Jauno rūpniecības nozaru integrācija ES vērtības ķēdēs un virzība uz vairāk uz inovāciju orientētiem produktiem joprojām ir būtiska iespēja Slovākijas ekonomikai.

(37) Neraugoties uz Slovākijas centieniem dažādot dabasgāzes piedāvājumu un samazināt pieprasījumu, atkarība no Krievijas fosilajām degvielām joprojām ir ievērojama, pakļaujot valsti ārējiem riskiem. 2025. gadā vairāk nekā 50 % dabasgāzes un vairāk nekā 80 % naftas bija Krievijas izcelsmes. Atjaunīgo energoresursu īpatsvars Slovākijas elektroenerģijas struktūrā 2025. gadā bija viens no zemākajiem Eiropas Savienībā, savukārt valsts vēja enerģijas potenciāls joprojām netiek izmantots. Slovākijas dekarbonizācija galvenokārt balstās uz kodolenerģiju pēc ogļu izmantošanas pakāpeniskas izbeigšanas 2023. gadā. Vidējās elektroenerģijas cenas joprojām būtiski ietekmē dārgā dabasgāze. Tās īpatsvara samazināšana elektroenerģijas ražošanā palīdzētu stabilizēt Slovākijas elektroenerģijas sistēmu, nodrošinot pieņemamākas elektroenerģijas cenas un atbalstot konkurētspēju. Slovākija ANP ietvaros ir veikusi pasākumus, lai paātrinātu atjaunīgās enerģijas apguvi un uzlabotu tiesisko regulējumu, taču atjaunīgo energoresursu apguve joprojām ir ļoti lēna. Ilgtermiņa noteiktības trūkums atjaunīgās enerģijas investoriem joprojām ir būtisks strukturāls šķērslis jaunu projektu izstrādei. Konkrētāk, elektroenerģijas izsoļu plašāka izmantošana un ilgtermiņa līgumu izvēršana atbalstītu lielāku atjaunīgo energoresursu projektu izstrādi, vienlaikus piedāvājot jaunus dekarbonizācijas risinājumus energoietilpīgām nozarēm.

(38) Lai apmierinātu pieaugošās vajadzības pēc rūpniecības elektrifikācijas un ilgtspējīgas mobilitātes, ir vajadzīgi turpmāki centieni nolūkā paātrināt investīcijas jaunajā tīklā un palielināt tā jaudu. Siltumapgādes un aukstumapgādes nozares dekarbonizācijas veicināšana, plašāk izmantojot atjaunīgo energoresursu risinājumus, palīdzētu sasniegt klimata mērķus un veicinātu cenas ziņā pieejamākas enerģijas cenas. Papildus elektrifikācijas veicināšanai siltumapgādes pāreju uz mazoglekļa ekonomiku varētu stiprināt, paplašinot ģeotermālos risinājumus, jo Slovākija dažās vietās gūst labumu no labvēlīgiem ģeoloģiskajiem apstākļiem.

(39) Par bezemisiju mobilitātes ļoti zemo izplatību Slovākijā liecina ne tikai viens no zemākajiem jaunu bezemisiju transportlīdzekļu reģistrāciju īpatsvariem Eiropas Savienībā, bet arī tas, ka atpaliek bezemisiju uzlādes un uzpildes infrastruktūras izvēršana. Lai gan Slovākija saskaņā ar ANP ir pieņēmusi dažas reformas, stimuli atbalstīt bezemisiju transportlīdzekļu un infrastruktūras izvēršanu vēl nav devuši rezultātu. Elektromobilitātes rīcības plānā izklāstīto stimulu ieviešanai ir izšķiroša nozīme, lai privātais sektors varētu veikt būtiskas turpmākas investīcijas. Tāpat Slovākijas dzelzceļa transporta infrastruktūra tiek modernizēta lēnām, ierobežojot tās pievilcību gan pasažieru, gan komerciālām vajadzībām. Turklāt Slovākijai trūkst centralizētas pieejas ilgtermiņa finansējumam valsts transporta infrastruktūras būvniecībai un renovācijai. To varētu uzlabot, izmantojot fiksētus un paredzamus valsts budžeta ieguldījumus transporta infrastruktūras attīstībā un uzturēšanā, kas izmantojami kopā ar Eiropas un publiskā un privātā sektora finansējumu. Turklāt pirmsieguldījumu posmi transporta infrastruktūrā ir vēl vairāk jāracionalizē, lai paātrinātu infrastruktūras attīstību un uzturēšanu. Turklāt pienācīgu transporta iespēju trūkums Slovākijā, jo īpaši lauku apvidos, bieži vien ierobežo skarto mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem mobilitāti un piekļuvi pamatpakalpojumiem. Jo īpaši atpaliek sabiedriskā transporta savienojamība, kā arī aktīvās mobilitātes iespēju, transporta pēc pieprasījuma pasākumu un sociālo taksometru ieviešana mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem visvairāk skartajos reģionos, piemēram, Slovākijas centrālajā un austrumu daļā.

(40) Lai gan Slovākijas klimatadaptācijas plāns ir ieviests, klimatnoturības politikas īstenošana atpaliek, jo trūkst institucionālās sagatavotības, reģionālā un vietējā līmenī ir zema informētība un starpministriju sadarbības līmenis ir nepietiekams. Ūdens kvalitāte un ūdens resursu apsaimniekošana turpina pasliktināties, arī hidromorfoloģisko pārmaiņu un pesticīdu piesārņojuma dēļ, ietekmējot rūpniecības un lauksaimniecības produktivitāti un cilvēku veselību. Lai gan ir panākts zināms progress iepakojuma atkritumu reciklēšanas jomā, Slovākijā joprojām pastāv risks, ka netiks sasniegti sadzīves atkritumu un iepakojuma atkritumu mērķrādītāji, kā arī 2035. gada mērķrādītājs attiecībā uz poligonos apglabātajiem sadzīves atkritumiem. Lauksaimniecības, mežsaimniecības un ar ūdeni saistīto nozaru produktivitāti ietekmē arī ekosistēmu degradējošais raksturs, kam ir būtiska ekonomiska ietekme. To galvenokārt izraisa tādas problēmas kā ilgtnespējīga mežsaimniecība un lauksaimniecība, infrastruktūras attīstība un invazīvas sugas.

(41) Ņemot vērā izšķirošo cilvēkkapitāla nozīmi Savienības konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas uzlabošanā, Padome 2026. gadā ieteica dalībvalstīm rīkoties, lai steidzami risinātu ar cilvēkkapitālu saistītās strukturālās problēmas prasmju, izglītības un mācību jomā, kuras kavē konkurētspēju. Slovākijai adresētie 2026. gada ieteikumi var palīdzēt īstenot Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Savienībā.

(42) Nepietiekami pārstāvēto grupu, jo īpaši romu, mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju, augstais ilgtermiņa bezdarba līmenis joprojām ir problēma, kas padziļina prasmju trūkumu un reģionālās atšķirības. Tomēr, lai gan situācija valsts austrumu reģionos ir sliktāka, investīcijas politikā, lai palīdzētu neaizsargātām cilvēku grupām atrast vai saglabāt darbu, joprojām ir nelielas. Dalību darba tirgū, jo īpaši sieviešu vidū, kavē tas, ka nav pietiekami pieejami un izmantoti cenas ziņā pieņemami un kvalitatīvi agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes pakalpojumi, jo īpaši bērniem, kas jaunāki par trim gadiem, un atšķirības ietekmē nelabvēlīgā situācijā esošas grupas. Arī elastīgs darba režīms, piemēram, nepilna laika un tāldarba iespējas, joprojām ir ļoti ierobežots.

(43) Slovākija saskaras ar pastāvīgām problēmām izglītības un prasmju sistēmā, kas ierobežo ilgtermiņa izaugsmi un darba tirgus rezultātus. Ierobežots progress ir panākts pamatprasmju stiprināšanā, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu izglītojamo vidū, tostarp marginalizētās romu kopienās. Ar nesenajām likumdošanas reformām ir ieviesti pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot rēķinpratību un stiprināt pamatprasmes. Lielai daļai skolēnu trūkst minimālo prasmju pamatpriekšmetos, un rezultāti ir zemāki par ES vidējo rādītāju. Mācību kavējumi un priekšlaicīga mācību pārtraukšana, jo īpaši lauku apvidos, vēl vairāk pasliktina izglītības rezultātus. Neraugoties uz notiekošajām reformām, piekļuve atbalsta pasākumiem joprojām ir nepietiekama, jo īpaši skolēniem ar īpašām izglītības vajadzībām, un tas kavē vienlīdzīgu un iekļaujošu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai.

(44) Joprojām pastāv ievērojams prasmju trūkums, kas skar vairāk nekā pusi uzņēmumu un atspoguļo neatbilstību starp darbaspēka prasmēm un darba tirgus vajadzībām. Lai gan ir panākts zināms progress pieaugušo izglītībā, dalība joprojām ir zema, jo īpaši mazkvalificētu darba ņēmēju vidū. Dalība darba vidē balstītās mācībās joprojām ir zemāka par ES vidējo rādītāju, un joprojām pastāv digitālo pamatprasmju trūkums un zema sieviešu dalība zinātnē, tehnoloģijās, inženierzinātnēs un matemātikā (*STEM*). Ir pieņemti pasākumi, lai reformētu profesionālo izglītību un apmācību un stiprinātu *STEM* virzienus, uzlabojot rēķinpratību vidējās izglītības līmenī. Ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai palielinātu pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi, stiprinātu skolotāju apmācību, uzlabotu mācību programmu reformu īstenošanu un palielinātu uzņemšanu *STEM* jomās, tostarp, profesionālās vidējās izglītības mācību iestādes pārveidojot par specializētām, uz *STEM* orientētām iestādēm un īstenojot ciešāku sadarbību starp darba devējiem un augstākās izglītības iestādēm. Tajā pašā laikā kvalificēta darbaspēka pieejamību negatīvi ietekmē zems terciārās izglītības iegūšanas līmenis, augsts studentu aizplūšanas līmenis un zemi atgriešanas rādītāji, jo īpaši nozarēs ar lielu pieprasījumu. Šajā kontekstā trešo valstu valstspiederīgo integrācija darba tirgū joprojām ir ierobežota un sadrumstalota, un trūkst visaptveroša satvara, kas atbalstītu viņu ilgtermiņa iekļaušanu. Kvalificētu speciālistu noturēšanas un piesaistīšanas stiprināšana palīdzētu novērst darbaspēka trūkumu un atbalstītu ekonomikas konkurētspēju.

(45) Slovākijas veselības aprūpes sistēmas noturība joprojām ir pakļauta būtiskam spiedienam veselības aprūpes speciālistu nepietiekamības un novecošanas dēļ. Darbinieku skaits ir mazāks par ES vidējo rādītāju, ģimenes ārstu iztrūkums ir 21 % apmērā un gandrīz ceturtajai daļai medmāsu drīz iestāsies pensionēšanās vecums. Neraugoties uz neseno algu pieaugumu dažiem medicīnas darbiniekiem, joprojām pastāv noturēšanas problēmas, ko veicina slikti darba apstākļi, zema interese par primārās aprūpes karjeru un emigrācija. Centieni novērst darbaspēka un infrastruktūras nepilnības joprojām ir nepietiekami, un profilaktiskā aprūpe 2023. gadā saņēma tikai 2,7 % no veselības aprūpes izdevumiem, kas ir daudz mazāk par ES vidējo rādītāju. Neraugoties uz ANP finansētajām klīnikām un skrīninga paplašināšanu, šiem pasākumiem vēl ir ievērojami jāuzlabo piekļuve vai taisnīgums. Pastāvīgie parādi un ilgie maksājumu kavējumi lielākajās valsts slimnīcās atspoguļo sistēmas neefektivitāti, ko papildina augstās tiešās izmaksas. ANP ir veicinājis dažus uzlabojumus veselības aprūpes pakalpojumu koordinācijā. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai stiprinātu primāro aprūpi un profilaktisko aprūpi, jo īpaši neaizsargātām personām, nodrošinātu kritiski svarīgu zāļu piegādi un nodrošinātu ilgtermiņa fiskālo stabilitāti.

(46) Ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem joprojām ir nepietiekams finansējums, un tie joprojām ir diezgan ierobežoti, jo īpaši neaizsargātām grupām. Paredzams, ka publiskie izdevumi par ilgtermiņa aprūpi vidējā termiņā un ilgtermiņā palielināsies sabiedrības novecošanas dēļ. Darbaspēka trūkums un reģionālās atšķirības ierobežo pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši lauku apvidos un Slovākijas austrumu reģionos. Neraugoties uz dažām sākotnējām reformām un investīcijām, kas ieviestas saskaņā ar ANP, piekļuve cenas ziņā pieejamai un kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei reģionos joprojām ir nevienmērīga, un kopienā balstīti pakalpojumi joprojām nav pietiekami attīstīti.

(47) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2026. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot ANP, lai īstenotu 2026. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Slovākiju 1. ieteikums palīdz īstenot pirmo, otro, trešo un piekto ieteikumu par eurozonu, 2. ieteikums palīdz īstenot ceturto ieteikumu par eurozonu, 3. ieteikums palīdz īstenot astoto un devīto ieteikumu par eurozonu, 4. un 5. ieteikums palīdz īstenot septīto ieteikumu par eurozonu un 6. ieteikums palīdz īstenot piekto ieteikumu par eurozonu.

(48) Ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un tā secinājumus par nelīdzsvarotības pastāvēšanu, ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2., 3. un 5. ieteikumā. Politika, kas minēta 1. ieteikumā, palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar mājokļu tirgu un mājsaimniecību parādu. Politika, kas minēta 1., 2. un 5. ieteikumā, palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar ārējo un valdības bilanci. Politika, kas minēta 1., 3. un 5. ieteikumā, palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar konkurētspēju. 1., 2., 3. un 5. ieteikums palīdz gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot 2026. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku saskaņā ar 47. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Slovākijai 2026. un 2027. gadā rīkoties šādi.

1. Turpināt ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju, un vienlaikus izmanto elastību, ko paredz Padomes aktivizētā valsts izņēmuma klauzula. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju un izdevumu efektivitāti, kā arī pakāpeniski pielāgojot budžetu, lai uzturētu strukturāli lielākus aizsardzības izdevumus. Nodrošināt, lai pasākumi, ko veic enerģijas cenu kāpuma ietekmes mazināšanai, būtu pagaidu pasākumi, būtu vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību aizsardzību vai energoietilpīgu uzņēmumu vajadzību apmierināšanu, saglabātu stimulus taupīt enerģiju un lai to fiskālās izmaksas būtu saderīgas ar saistībām saskaņā ar ES fiskālo sistēmu. Padarīt nodokļu struktūru efektīvāku, tostarp, samazinot faktorus, kas attur no dalības darba tirgū, un vairāk izmantojot vides un regulārus īpašuma nodokļus. Vienkāršot nodokļu sistēmu un uzlabot izdevumu efektivitāti, tostarp saskaņojot izdevumu pārskatīšanu ar budžeta procesu. Turpināt stiprināt nodokļu saistību izpildi, tostarp vēl vairāk digitalizējot nodokļu administrēšanu. Saglabāt cenu stimulus enerģijas taupīšanai un mērķtiecīgāk novirzīt sociālos izdevumus. Paātrināt būvniecību, racionalizējot telpiskās plānošanas un atļauju piešķiršanas procedūras, paplašināt privāto īres tirgu un veicināt cenas ziņā pieejamus un sociālos mājokļus, tostarp mājokļu saglabāšanu neaizsargātām grupām.

2. Nodrošināt saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu īstenoto reformu un investīciju nepārtrauktību. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanas centienus, attiecīgā gadījumā balstoties uz pārdali stratēģiskajām prioritātēm un elastības iespējām, par kurām panākta vienošanās kohēzijas politikas satvara vidusposma pārskatīšanā. Risināt unikālās sociālekonomiskās, drošības un civilās sagatavotības problēmas, kas skar reģionus pie ES ārējās austrumu robežas, tostarp pievērsties vajadzībai investēt divējāda lietojuma infrastruktūrā.

3. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, radot paredzamāku tiesisko regulējumu un nodrošinot, ka likumdošanas procesā tiek integrēti ietekmes novērtējumi un apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Novērst atlikušos šķēršļus pakalpojumu sniegšanai. Novērst pārvaldības struktūru sadrumstalotību, tostarp sagatavojot vietējās pārvaldības reformu. Uzlabot e-pārvaldes pakalpojumu sniegšanu un lietotāju pieredzi. Nodrošināt pārredzamību un konkurenci publiskā iepirkuma procesos. Stiprināt tiesu sistēmu, tostarp tās neatkarību, un uzlabot pretkorupcijas sistēmas efektivitāti, tostarp nodrošinot pienācīgu, autonomu un efektīvu atklāšanu, izmeklēšanu un kriminālvajāšanu augsta līmeņa korupcijas lietās un pietiekamas, specializētas spējas policijas un prokuratūras līmenī.

4. Turpināt paplašināt gigabitu savienojamību, jo īpaši nepietiekami apkalpotās teritorijās. Paātrināt digitālo tehnoloģiju ieviešanu, jo īpaši MVU, novēršot šķēršļus to izvēršanā. Uzlabot pētniecības un inovācijas politiku, turpinot palielināt pētniecības un izstrādes investīcijas, racionalizējot pētniecības un inovācijas pārvaldību, finansējot un izvērtējot sistēmas, stimulējot sadarbību starp uzņēmumiem un pētniecības nozari un pārskatot pētniecības un izstrādes nodokļu atvieglojumu shēmu, lai sniegtu lielāku atbalstu MVU.

5. Veicināt investīcijas, lai sekmētu rūpniecības konkurētspēju, tostarp stimulējot dekarbonizāciju un elektrifikāciju un ekonomikas diversifikāciju. Paātrināt energoapgādes diversifikāciju, lai pakāpeniski izbeigtu atkarību no Krievijas avotiem. Paātrināt atjaunīgo energoresursu, jo īpaši vēja enerģijas, izvēršanu un padarīt efektīvākas procedūras pieslēgšanai tīklam. Atbalstīt turpmākas investīcijas tīklos, jo īpaši elektroenerģijas tīklos, kā arī siltumapgādes nozares dekarbonizācijā. Atbalstīt bezemisiju mobilitātes turpmāku izvēršanu, reformēt transporta investīciju pārvaldību modernizēt un stiprināt investīcijas ilgtspējīgā transporta infrastruktūrā, jo īpaši dzelzceļa tīklā. Stiprināt resursu atkritumu apsaimniekošanu un sadzīves un iepakojuma atkritumu atkalizmantošanu, dabas resursu saglabāšanu, un palielināt klimata un ūdensapgādes noturību, tostarp integrējot dabā balstītus risinājumus un pabeidzot nacionālo parku zonējumu.

6. Stiprināt nepietiekami pārstāvēto grupu dalību darba tirgū, jo īpaši reģionos ar augstu bezdarba līmeni, un veicināt elastīgāku darba režīmu. Palielināt cenas ziņā pieņemamas kvalitatīvas agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes pieejamību bērniem, kas jaunāki par trim gadiem. Nodrošināt vienlīdzīgu un iekļaujošu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai visos līmeņos, galveno uzmanību pievēršot pamatprasmju mācīšanai, tostarp bērniem no nelabvēlīgas vides. Palielināt pieaugušo pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides iespējas, tostarp ieguldot digitālajās prasmēs un skolotāju apmācībā un palielinot uzņemšanu *STEM* izglītības programmās. Uzlabot kvalificētu speciālistu noturēšanu un piesaistīšanu, lai novērstu darbaspēka trūkumu. Uzlabot primārās aprūpes sniegšanu, un paplašināt profilaktiskos veselības aprūpes pasākumus. Stiprināt veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmu noturību un fiskālo ilgtspēju un nodrošināt cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu ilgtermiņa aprūpi, jo īpaši, vēl vairāk paplašinot kopienā balstītus pakalpojumus.

Briselē, 2026. gada 10. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

S. HARRIS